

КАРАР

2022 нче елның 24 август

№ 26/2

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл
жирлеге депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законнар,
«Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә
45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге Уставы нигезендә
Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советы карар чыгарды:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл
жирлеге советы депутаты статусы турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне
расларга.

2. Үз көчләрен югалткан дип танырга:

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык
авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә хакында» 2019 елның
15 ноябрдәгә 77/3 номерлы Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль
районы Советының карары;

«Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык
авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү
хакында» Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының 08.06.2020 №
84/4 (13.08.2021, № 12/3) карары.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә
Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырырга,
шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми
сайтында авыл жирлеге бүлегенә урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненән үз көченә керә

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Яңа Борындык авыл жирлеге башлыгы: *В.Г. Ранцев*

В.Г. Ранцев

Кушымта Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районының
Яңа Борындык авыл жирлеге советы
карарына 24.08.2022 № 26/2

Нигезләмә Яңа Борындык авыл жирлеге советы депутаты статусы турында
Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы

Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрән башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге советы депутаты (алга таба - депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 статья. Депутатның вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлеге Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракта вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкалар;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы булу яисә яшәүгә хокукы йә Россия Федерациясе гражданының яисә халыкара шартнамә нигезендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы булу хокукына ия Россия Федерациясе.

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алмаштыра торган

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда;

13) жирлек башлыгы, жирлекнең вәкилләкә органы депутаты буларак аның вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлегә Советының депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл жирлегә советына шушы гаризаны кергән көн була.

4 статья. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл жирлегә советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дэвамьнда куллана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклык һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлегә советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып бара, моңа Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл жирлегә Уставында билгеләнгән очраклар керми.

6 статья. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутатның эшчәнлек рәвешләре түбәндәгеләр:

а) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы каравына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы карарлары проектлары кертелде;

г) депутат гарызнамәсен кертү; д) депутат мөрәжәгатен жибәрү;

е) дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфай затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфай затларга гражданныр хокукларын бозуның ачыкланган очракларын кичекмәстән кисәтү чараларын күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эш;

и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Уставында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы Регламентында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында депутатның катнашуы

1. Депутат шәхсән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларының вакыты һәм уздыру урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы Регламенты нигезендә әлегә мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы утырышында катнашу мөмкинлегә булмаганда, депутат алдан ук бу хакта Чүпрәле районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы рәисенә хәбәр итә Татарстан Республикасы.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советында комиссиядә сайланырга һәм сайланырга, тиешле вазыйфаларга;

2) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советын карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы төзи торган Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы тарафыннан сайлап куела торган (билгеләнгән, килештерелә торган) вазыйфай затлар органнары һәм кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советының хо

кукый актлары проектларын хокук ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советының карарлар проектларына һәм башка актларына көн тәртибе буенча тәкъдимнәр һәм искәرمәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы утырышында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы каршында яисә контроль астында торучы теләсә кайсы органның яисә вазыйфай затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашу;

8) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия гражданның мөрәҗәгәтләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советының утырышлар беркетмәләренә эчтәлегә белән танышырга.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы утырышында депутат тарафыннан әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәرمәләр Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә депутатның катнашуы.

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы комиссияләренә эшендә шәхсән катнаша, ул шуларның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат комиссияләр эшендә катнаша ала, аларның әгъзасы

9 статья. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә депутатның катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы һәм аның вәкаләтләре чикләрендә белешмәләр биргән комиссияләре йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы яисә аның комиссияләре йөкләмәсе буенча депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы карарларының җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвештәге һәм милек рәвешендәге оешмалар тарафыннан муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан карарларының үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Әлеге йөкләмәне үтәү нәтижеләре турында депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат сорауы

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында депутат гарызнамәсе белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы төзи яисә сайлана торган башка органнар җитәкчеләренә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат гарызнамәсе - депутат мөрәҗәгәте, ул Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы карары буенча депутат гарызнамәсе дип таныла. Депутат гарызнамәсе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы утырышында игълан ителә.

3. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы билгеләгән срокны алган көннән алып 10 көннән дә соңга калмыйча җирле үзидарә органы, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә депутат таләбе җибәрелгән учреждение җитәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап органнар җитәкчесе, вазыйфай зат, муниципаль предприятие яисә учреждение җитәкчесе тарафыннан имзаланырга тиеш, аңа депутат гарызнамәсе җибәрелә, яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имза салынырга тиеш.

4. Сорау инициаторы гарызнамәдә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашу хокукына ия Аларны карау көне турында гарызнамә инициаторы алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы җирле үзидарә органын, җирле үзидарә органының вазыйфай затын, муниципаль предприятие яисә учреждение җитәкчесен Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы билгеләгән вакытка депутат гарызнамәсе буенча кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма җавап бирүне йөкләргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәҗәгатә

1. Депутат мөрәҗәгатә булып депутатның дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына язма рәвештә мөрәҗәгатә санала, күрсәтелгән органнарның вазыйфай затларына, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләренә, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмалар

2. Депутат мөрәҗәгатә депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә җибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, оешмалар вазыйфай затларының, аларның оештыру-хокукый рәвешенә һәм ижтимагый берләшмәләргә депутат мөрәҗәгателәрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәҗәгатенә җавап куелган затлар асылы буенча сораулар мөрәҗәгатендә һәм мөрәҗәгать җибәрелгән вазыйфай зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәҗәгатен карый, гражданнарны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат очрашулар вакытында

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгателәрен тәэмин итү чараларын күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләрен карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дәрәҗәләштерә;

ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә; ижтимагый фикерне өйрәнә һәм кирәк булганда, тәкъдимнәрне кертә

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык дәүләт җирлеге башкарма

комитеты билгеләгән исемлек һәм аларны бирү тәртибе махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, йорт территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы депутаты уртақ эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган депутат фракциясе яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлегенә тәртибе Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы Регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәте

1. Депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге советы депутатының сайлау округындагы эше турында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге Советындагы эше турында, аларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге Советының, аның органнарының карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфай затлары депутатка үз эшендә кирәкле ярдәмне күрсәтәләр, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында депутатка мәгълүмат бирәләр, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы турында, депутатның тәнкыйть искәртмәләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар хакында хәбәр итәләр, законнар депутаты, муниципаль берәмлекләренең вәкилләклә органнары эше практикасын, жәмәгать фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфай затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Үз эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча депутат Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге территориясендә җирле үзидарә органнарының, предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең вазыйфай затлары тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукынан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарэ органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларыннан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлегә белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

17 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, шәһәр Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

3) даими рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә гражданның, оешмаларның, ижтимагый берләшмәләренең, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарэ органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләргә үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук шәхси тормышка кагыла торган белешмәләргә, гражданның абруен һәм абруен, депутатның вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган гражданның абруен һәм абруен;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләргә турында гамәлдәгә законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, шәһәр уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсэн яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашу, Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучы, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит дүрләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләренә гамәлгә ашыручы депутат граждан административ яисә жинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын төгәл үтәргә тиеш,

1) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы утырышларында билгеләнгән дисциплинаны һәм регламентны сакларга;

2) башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керүче гражданнарга карата ихтирамсызлык һәм ихтирам күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләренә, әгәр бу белешмәләр дөвләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсәләр, фаш итмәскә һәм кулланмаска;

4) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсән яисә якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләренә хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаска;

5) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге Советы абруена яисә абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән сакланарга;

б) үз бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликттына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килгәндә - бу хакта Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Яңа Борындык авыл җирлеге советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советы йөкләмәсе буенча.

20 статья. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән гамәлдәге законнар, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Яңа Борындык авыл җирлеге Уставы нигезендә билгеләнә.

2. Депутатның жинаять яисә административ жаваплылыкка тартылган хокукларын гарантияләү, тоткарлау, кулга алу, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр башкарганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны булган депутатларга карата оператив-эзләү чаралары, аларның багажлары, шәхси һәм

хезмэт транспорт чаралары, алар файдалана торган элемтэ чаралары язышулары федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык хурлауларга, яла ягуга яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга җибәрелгән очрақларга кагылмый.